

„Csanyiki csemete”

Az ÉSZAKERDŐ Rt. beruházásában, a HADAS MŰTEREM tervei alapján, az ÉPSZER Rt. Sárospatak kivitelezésében befejeződtek Csanyikban az egykori tanulmányi ház erdészeti erdei iskolává történő átalakítási munkái és 2005. július 7-én megtörtént a műszaki átadás-átvétel. Elkészült az erdei tanösvény és ősztől egy tanár házaspár vezetésével CSANYIKI CSEMETE néven megkezdte működését az ÉSZAKERDŐ Rt. 4. erdészeti erdei iskolája.

Csanyik a történelemből is ismert hely, a 13-16. században itt volt a pálosok faluja, a diósgyőri várhoz tartozó vadaskertjében pedig királyok, királynék,

királyfiak vadásztak őzre, szarvasra, dámra. Ennek emlékét őrzik ma is a Király-kút, Király-asztal helynevek, a pálosok erdeje – a régi térképeken Pauliner Wald – ma Barát-erdő néven ismert.

A most felújított épület már 80 évvel ezelőtt is az oktatást szolgálta, mivel a trianoni döntés következtében Selmecbányáról Sopronba költözött M. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola és az Erdészeti Kísérleti Állomás új kísérleti és kutató területeinek egy részét a miskolci erdőigazgatóságnál, Diósgyőr határában jelölték ki.

A kutatók és a hallgatók elhelyezése érdekében 1923-ban Kaán Károly „ta-

nulmányi ház”-at építtetett a Csanyik-völgyben és ez lett a bükki kísérletek, terepi gyakorlatok, bemutatók, tanulmányutak központja.

Az 1930-as években felkeresték Csanyikot az ide látogató japán, lengyel, német erdészek, hallgatók, az erdőigazgatóság pedig rendszeres tanfolyamokat és vizsgákat szervezett a szakképesítéssel nem rendelkező erdőőrök és alerdészek részére.

1949-ben Csanyikban rendezték az állandó erdei munkások első szaktanfolyamát és vizsgáját, majd lakásokat alakítottak ki az épületben. 15 éve azonban üresen állt, így különböző pályázatok, az erdészeti közjóléti alap, az FVM támogatása és az ÉSZAKERDŐ Rt. saját alapja révén lehetővé vált az épület korszerűsítése, ahol újra az oktatás veszi át a főszerepet.

A répáshutai BÜKK-MAKK, a szelcepusztai BORZ-ALOM, a főnagysági BAGOLY-VÁR és a csanyiki CSEMETE erdészeti erdei iskolákban a *Bobcsákné Borzi Ibolya, Kuthy Éva, Steiner Melinda* pedagógusok által készített és az ÉSZAKERDŐ Rt. által kiadott program alapján szervezik az oktatást. A gyerekek olyan programokon vesznek részt, amelyek ténylegesen formálják környezet tudatukat, szemléletüket, nemcsak virtuálisan, hanem közvetlenül is megismerhetik a környezeti-természeti tényezőket, a helytörténeti emlékeket.

Sok új ismeretet és élményt nyújtó programokat, jó tanulást gyerekek!

Járasi Lőrinc

Sza-sza-szakestélyt tartottunk

Az Úr 2005. évében, Rák havának Iván napján (június 24.), a főnagysági erdészeti oktatóközpontban tartandó erdész-bányász szakestélyre hívta a major domus invitáló fecnije a borsodi erdész-bányász-kohász firmákat, ultra-supra veteránokat.

Lehangoló volt a gyapjaslepke hernyója által károsított kopasz hegyoldal látványa, de a találkozás öröme, az ízletes vadpörkölt és az utána töltött nedű jókedvre derítette az 50 résztvevőt.

Az elnökre vonatkozó megfontolatlan ötletek kellő lepfűjözása után hatalmas vívát fogadta bányász testvérünk, *Markó István* al. *Gyurkó* személyére tett javaslatot, aki tisztségét átvéve felmérte a helyiség méreteit, nyitottságát, diagnosztizálta az akusztikai jellemzőket,

aminek eredményeként a hagyományoktól eltérően két-két visszhangot és nótabírót nevezett ki.

Erdészeti kontrapunkt lett *Hornyánszky Antal* al. *Csabor*, a bányászoké *Virág István* al. *Alkimista*, akik egymás szavába vágva érthetővé fordították a praeses burkolt célzásait. A bányászok

cantus praesese *Törő György* al. *Pikulás*, az erdészeké a szintén bányász, de OEE tag *Lóránt Miklós* al. *Gyökér* lett, akik azonnal elkezdtek az alkalomhoz illő, hagyományos dalainkat és „a nép” között elvegyülve segítettek az emberi hangok megtalálását.

A házirendet a major domus *Steiner József* al. *Spreciz* ismertette és *Járasi Lőrinc* al. *Mosolygó* hitelesítette. A szakestély megszólítása:

**SZÉN HELYETT FÁT ÉGETŐ
ERDÉSZ-BÁNYÁSZ SZAKESTÉLY**

ezért a praeses tűzmesterré nevezte ki *Cserép János* al. *Dzsoni*-t, aki arra is vigyázott, hogy senki ne tehessen rossz fát a tűzre.

A vadpörköltől és az emelkedő alkoholszinttől lelassúdott agyműködés

serkentése és a szépre való emlékezés érdekében az elnök felidézte a bányászat és a szakoktatás fejlődéstörténetét. A Selmecbányán felállított Berg-Schola (bányászati-kohászati iskola) 1762-től már Académia Montanistica, az 1808-ban alapított Erdészeti Tanintézetet is az Akadémiához csatolják, ezért 1848-tól Berg-und Forstakademie (Bányászati-Kohászati és Erdészeti Akadémia) az alma mater hivatalos neve.

Megismertük a szabadságharc, a magyar nyelvű oktatás bevezetése, a szakokra való tagolódás eseményeit, az 1904-ben főiskolává szervezett akadémia Trianon miatti menekülését, a soproni elhelyezkedést és az ágfalvi csata két hősi halott főiskolása emlékére az elnök utasította a tűzmestert, hogy gyűjtsa meg a szakestély tüzeit és lobogjanak az erdész-bányász szakok tiszteletére.

Emlékeztünk a M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolára, a József nádor és Rákosi Mátyás nevét viselő egyetemekre, a Nyugat-Magyarországi és a Miskolci Egyetemre, mint a selmeci akadémia örököseire.

Az időutazás közben felcsendültek régi dalaink és fokozta a hangulatot a praeses által többször elrendelt EKS és tükrös és így tudtuk meg Járasi Lőrinc-től, hogy mi van a komoly pohárban.

Az erdészettörténetben jártas Mosolygó emlékeztetett arra, hogy a három testvéri szak együttműködése 1873-ig Diósgyőrben egységes szervezetet is jelentett. A köszén és a tűzifa ügye már 1810-ben is konfliktust okozott, mert a koronauradalom tudomásul vette ugyan *Fazola Henrik* bejelentését az „éghető kő” felhasználására, de az

erdőszámtartó csak ott engedett szemet termelni, „ahol azt a fa esetleges hiánya következtében alkalmazni kell.”

Emlékeztetett arra, hogy 1772 után közel száz évig, a vasgyártás érdekében Ó- és Újmassán és Hámorban évente 4-5 ezer öl, vagyis 2-2,5 millió köbméter fát használtak fel faszénként. A 19. század végén rohamosan növekvő energiaigényt csak a kőszéntermelés fokozásával lehetett kielégíteni, de ahhoz is fára, Borsodban évente 40-60 ezer köbméter bányászati fára volt szükség.

Milliók nagyságrendű volt az üveghuták faigénye és a köszén ellenére 1884-ben az országban működő 1128 gőzgép 45 %-át még fával fűtötték. 1950 előtt az országban kitermelt fa 80-85 %-a tűzifa volt és milliós tétel volt a tűzifaimport.

Ezzel a tényszámokkal utasította vissza az erdészeket faégetőként feltűn-

tető kritikusok vádjait, rámutatva, hogy a sokmillió köbméter elégetett fa ellenére ma is természetes vagy természet-szerű erdők vannak az egykori hámorok és huták területén.

Felidézte az első, Telkibányán 1974. szeptember 27-én rendezett szarvassültes szakestély hangulatát, az 1982-es, az 1987-es rendezvényeket, mert ezekből az ünnepi összejövetelekből vált országossá a bányász-kohász-erdész találkozó. Emlékeztetett a királykúti Erdész-Bányász Barátság pihenőhely és emléktáró, az emlékoszlop-avatás, az ökumenikus vadász-mise ünnepi pillanataira, a miskolci Bányászklubban és más helyeken rendezett tucatonál is több szakestélyre.

Ultra-supra veteránként arra kérte Silvanus istent adjon az erdészszakmának megalkuvást nem ismerő, hagyományainkat tisztelő erdész nagyságokat! Vezetőket, oktatókat, kutatókat! Egységben, összefogva dolgozó erdészeket!

A sokadik ex után már szakavatott hörpintéssel néztünk a korsó aljára és amikor a szakestély lett a szó, kedélyes és vidám beszámolókat hallgatunk a munkahelyi fonáságokról, a hazai és külföldi kirándulások élményeiről, videón láthattunk csodás tájakat, életből ellesett pillanatokot, a viharos időjárásban elakadt külszíni bányagépeket stb.

Az erdész-kohász-bányász himnuszok eléneklése után a szakestély véget ért, de még sokáig hallatszottak a szép dalok az emléktüzek mellett. Fel-felhangzott a búcsúszó is:

Üdv az erdésznek! Jó szerencsét a bányásznak!

Járasi Lőrinc

Fotó: **Bányai Péter**

Erdőnevelés a trópusi erdőkben

A trópusi erdőkben az erdőnevelés egyelőre még nem tartozik a szokványos erdőgazdálkodási műveletek közé. Ha az erdőnevelést Leibundgutnak, a kiváló svájci erdőművelőnek megfogalmazása szerint értelmezzük (minden olyan kiválasztó és ápoló célú belenyúlás tartozik az erdőnevelés fogalmkörébe, amelyek az egyes fa vagy erdőállomány természetési céljának minél gyorsabb elérését szolgálja), akkor erdőnevelés csak egyes helyeken és kiegészítő műveletként folyik a trópusi erdők mindössze 14%-ában. A szám Afrika és Latin-Amerika erdeire vonatko-

zik, valamivel jobb a helyzet Délkelet-Ázsia erdeiben.

Az elmaradás fő oka az, hogy az erdőknek csak töredékében folytatnak európai értelemben vett gazdálkodást, másrészt az erdők faji és korosztálybeli összetételének sokfélesége is hátráltatja a művellet alkalmazását. A fafajok növekedési jellemzőit is még nagyon hiányosan ismerik.

(Forrás: *H. Lamprecht: Waldpflege in den Tropen – ein Weg zwischen Möglichkeiten und Notwendigkeiten. Schweiz. Z. Forstwes. 129. Nr. 2. 127-138.S.)*

Ref.: **Dr. Szodfridt István**